

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 26 marca 2013 r.

DOLiS/DEC-346/13

dot. [...]

DECYZJA

Na podstawie art. 104 § 1 i art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.), art. 12 pkt 2, art. 18 ust. 1 pkt 2, art. 22 i art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wniosku Pana R. G., o nakazanie A. S.A. udostępnienia danych osobowych w zakresie imienia, nazwiska, adresu zamieszkania oraz numerów IP osób, które w dniu [...] lutego 2012 r. o godz. [...] zalogowały się i dokonały wpisów w portalu [...] posługując się nickiem „[...]”,

- 1) nakazuję A. S.A. udostępnienie na rzecz Pana R. G. danych osobowych użytkownika, który w dniu [...] lutego 2012 r. o godz. [...] posługując się nickiem „[...]”, zamieścił na forum portalu [...] wypowiedź zatytułowaną „[...]”, w zakresie obejmującym numer IP urzędnika, przy wykorzystaniu którego zamieszczono ww. wypowiedź,**
- 2) w pozostałym zakresie umarzam postępowanie.**

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynął wniosek Pana R. G. (zwanego dalej Skarżącym) o nakazanie A. S.A. (zwanej dalej Spółką) udostępnienia danych osobowych w zakresie imienia, nazwiska, adresu zamieszkania oraz numerów IP osób, które w dniu [...] lutego 2012 r. o godz. [...] zalogowały się i dokonały wpisów w portalu [...] posługując się nickiem „[...]”.

W treści wniosku Skarżący podniósł, że nieznanemu mu użytkownikowi serwisu forum [...] posługujący się nickiem „[...]” w dniu [...] lutego 2012 r. o godz. [...], zamieścił wpisy, oraz że zamieszczone przez tę osobę wpisy zniesławiają i znieważają Skarżącego. Skarżący poinformował, że złożył na podstawie art. 488 § 1 Kodeksu postępowania karnego pisemną skargę w sprawie o czyn z art. 212 § 2 i art. 216 § 2 Kodeksu karnego, oraz że po wszczęciu postępowania Sąd Rejonowy w R. wezwał go do wskazania imienia, nazwiska i adresu zamieszkania osoby, która miała by dopuścić się czynów zabronionych. Skarżący poinformował,

że zwrócił się do Spółki o udostępnienie danych osobowych użytkownika o nicku „[...]”, aby mógł na podstawie tych informacji ustalić i przedłożyć sądowi dane osobowe sprawcy czynu zabronionego, a w odpowiedzi na wniosek Spółka pismem z dnia [...] marca 2012 r. odmówiła podania danych o które wnosił.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych (zwany dalej również Generalnym Inspektorem) przeprowadził w niniejszej sprawie postępowanie administracyjne, w toku którego ustalił, co następuje.

1. W dniu [...] lutego 2012 r. o godz. [...] użytkownik posługujący się nickiem „[...]” umieścił na forum portalu [...] wypowiedź zatytułowaną „[...]”.
2. Sąd Rejonowy w R. w sprawie o sygn. akt [...] wydał zarządzenie wzywające Skarżącego, jako oskarżyciela prywatnego, do usunięcia braków formalnych w postaci wskazania danych personalnych (imię, nazwisko, adres zamieszkania) osoby bądź osób, które oskarża o popełnienie na jego szkodę przestępstwa.
3. Pismem z dnia [...] marca 2012 r. Skarżący zwrócił się do Spółki o cyt. „udostępnienie danych osobowych użytkownika serwisu Forum [...] o nicku »[...]« (imienia, nazwiska, adresu zamieszkania, numeru IP przyporządkowanego danemu wpisowi, numeru identyfikacyjnego komputera z którego łączył się sprawca), który umieścił w dniu [...] 02.2012 r. wpisy na forum strony internetowej pod adresem (...)”, wskazując, że Sąd Rejonowy w R. wezwał go do podania danych personalnych sprawcy lub sprawców czynu. Skarżący w swoim wniosku podniósł również, iż nie zna tej osoby lub osób z imienia i nazwiska na obecnym etapie postępowania, zasadny zatem jest wniosek o udostępnienie danych osobowych, co pozwoli na skuteczną ochronę i dochodzenie jego praw przed sądem. Do wniosku dołączona została kserokopia zarządzenia w sprawie o sygn. akt [...].
4. Spółka nie udostępniła Skarżącemu żądanych przez niego informacji. Zajmuje stanowisko, że nie może udostępnić informacji innym podmiotom niż wskazane w art. 18 ust. 6 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 144, poz. 1204 ze zm.).
5. Spółka posiada jedynie numer IP komputera użytkownika, którego danych dotyczy niniejsze postępowanie.

Po zapoznaniu się z całością materiału dowodowego zgromadzonego w tej sprawie Generalny Inspektor zważył, co następuje.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), zwana dalej również ustawą, określa zasady postępowania przy przetwarzaniu danych osobowych oraz prawa osób fizycznych, których dane są lub mogą być przetwarzane w zbiorach danych osobowych (art. 2 ust. 1 ustawy). W świetle przepisów ustawy administratorem danych osobowych jest organ, jednostka organizacyjna, podmiot lub osoba, o której mowa w art. 3 ustawy, która decyduje o celach i środkach przetwarzania tych danych (art. 7 pkt 4 ustawy). Stosownie do brzmienia art. 7 pkt 2 ustawy, pod pojęciem przetwarzania danych rozumieć należy jakiegokolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza

te, które wykonuje się w systemach informatycznych. Każda ze wskazanych w art. 7 pkt 2 ustawy form przetwarzania danych osobowych powinna znaleźć oparcie w jednej z przesłanek warunkujących legalność procesu przetwarzania danych osobowych, enumeratywnie wymienionych w art. 23 ust. 1 pkt 1-5 ustawy. Co istotne, materialne przesłanki przetwarzania danych osobowych wskazane w art. 23 ust. 1 pkt 1-5 ustawy mają charakter równorzędny i autonomiczny co oznacza, że spełnienie którejkolwiek z nich stanowi wystarczającą podstawę przetwarzania danych osobowych. W szczególności art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy zezwala na przetwarzanie danych osobowych, gdy jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa. Z kolei zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy, przetwarzanie danych jest dopuszczalne, gdy jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą. W ocenie Generalnego Inspektora istniejące po stronie odbiorcy danych prawo do pozyskania określonych danych (o ile np. wykazał ich niezbędność z punktu widzenia określonych, prawnie usprawiedliwionych jego celów – art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy) jest powiązane ze spoczywającym na administratorze danych obowiązkiem ich udostępnienia. Przyjęcie przeciwnego stanowiska oznaczałoby bezzasadne pozbawienie odbiorcy możliwości realizacji jego prawnie usprawiedliwionych celów, czy - innymi słowy - uzależniało możliwość ich realizacji od arbitralnej decyzji administratora danych. Generalny Inspektor nie podziela stanowiska jakoby kierowany pod adresem podmiotu świadczącego usługi drogą elektroniczną wniosek o udostępnienie danych osobowych użytkownika tych usług (a zatem – jak ma to miejsce w niniejszej sprawie – użytkownika portalu internetowego [...]), pochodzący od podmiotów innych niż organy państwa i uzasadniony względami innymi niż potrzeby prowadzonych przez nie postępowań nie może zostać uwzględniony z uwagi na art. 18 ust. 6 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Stosownie do brzmienia ww. przepisu, usługodawca udziela informacji o danych, o których mowa w ust. 1-5, organom państwa na potrzeby prowadzonych przez nie postępowań. Powyższy przepis istotnie kształtuje po stronie usługodawcy świadczącego usługi drogą elektroniczną obowiązek udostępnienia danych osobowych użytkowników tych usług organom państwa, na potrzeby prowadzonych przez nie postępowań. Tym samym art. 18 ust. 6 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną stanowi przepis prawa, o którym mowa w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, nakładający wprost na określone podmioty określone prawa i obowiązki w zakresie przetwarzania danych osobowych użytkowników usług świadczonych drogą elektroniczną. Organy państwa powołujące się na potrzeby prowadzonych postępowań, są zatem uprawnione do pozyskania niezbędnych dla tych celów danych osobowych użytkowników usług świadczonych drogą elektroniczną, a przetwarzanych przez podmioty świadczące te usługi – legitymują się bowiem przesłanką zezwalającą na takie ich przetwarzanie określoną w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy. Istnienie omawianego art. 18 ust. 6 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną w żadnym razie nie wyklucza jednak przetwarzania danych osobowych użytkowników usług świadczonych drogą elektroniczną w sytuacji, gdy spełnione zostaną inne przesłanki przetwarzania tych danych określone przepisami ustawy o ochronie danych osobowych, samodzielne i niezależne od przesłanki z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy – np. przesłanka z art. 23 ust. 1 pkt 5 tej ustawy. Stosownie do brzmienia art. 16 ust. 1 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, do przetwarzania

danych osobowych w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926), w związku ze świadczeniem usług drogą elektroniczną, stosuje się przepisy tej ustawy, o ile przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej. Na tle omówionych regulacji ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną oczywiście nieuprawnionym byłby wniosek o wyłączeniu stosowania - w procesie przetwarzania danych osobowych użytkowników usług świadczonych drogą elektroniczną - art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy, czy istnieniu jakiegokolwiek szczególnej tajemnicy, obejmującej dane osobowe użytkowników usług świadczonych drogą elektroniczną przetwarzanych przez podmioty świadczące te usługi (por. także wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 3 lutego 2010 r. sygn. akt: II SA/Wa 1598/09 i wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 maja 2011 r. sygn. akt: I OSK 1079/10 w tej samej sprawie).

Odnosząc powyższe do okoliczności rozpatrywanej sprawy wskazać należy, że w ocenie Generalnego Inspektora wniosek Skarżącego o udostępnienie mu danych osobowych użytkownika portalu [...] znajdujących się w posiadaniu Spółki (tj. informacji o numerze IP komputera) znajduje prawne uzasadnienie w art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy i jako taki powinien zostać przez Spółkę uwzględniony.

Mając na uwadze, że Skarżący uzasadnił ww. wniosek zarządzeniem wydanym przez Sąd Rejonowy w R. oraz faktem, że udostępnienie danych osobowych pozwoli na skuteczną ochronę i dochodzenie jego praw przed sądem, wskazać w tym miejscu należy, iż stosownie do brzmienia art. 212 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.), kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku (art. 212 § 2 Kodeksu karnego). W razie skazania za przestępstwo określone w § 1 lub 2 sąd może orzec nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża albo na inny cel społeczny wskazany przez pokrzywdzonego (art. 212 § 3 Kodeksu karnego). Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 odbywa się z oskarżenia prywatnego (art. 212 § 4 Kodeksu karnego). Ścigane z oskarżenia prywatnego jest również przestępstwo określone w art. 216 § 2 Kodeksu karnego. Dla właściwego sformułowania prywatnego aktu oskarżenia niezbędne są dane osobowe oskarżonego w zakresie jego imienia i nazwiska oraz adresu zamieszkania. Zgodnie z regulującym tę kwestię art. 487 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.), akt oskarżenia w postępowaniu w sprawach z oskarżenia prywatnego może ograniczyć się do oznaczenia osoby oskarżonego, zarzucanego mu czynu oraz wskazania dowodów, na których opiera się oskarżenie. W doktrynie wskazuje się przy tym, że oznaczenie osoby oskarżonego wymaga podania jego imienia i nazwiska oraz adresu zamieszkania [cyt.: „(...) oznaczenie osoby oskarżonego winno być takie, aby zindywidualizować tę osobę i móc doręczyć jej wezwanie na rozprawę (imię, nazwisko, adres) (...)” T. Grzegorzcyk „Kodeks postępowania karnego, Komentarze Zakamycza” Zakamycze 2003 r., Wydanie III rozszerzone i uzupełnione, s. 1245].

Mając na uwadze powyższe, niezbędność dysponowania przez Skarżącego informacjami indywidualizującymi osobę, przeciwko której kieruje prywatny akt oskarżenia nie budzi wątpliwości. W sytuacji, gdy Skarżący nie dysponuje zasadniczo żadnymi informacjami o osobie, która posługując się pseudonimem zamieściła na forum internetowym portalu [...] wypowiedź na jego temat - poza tymi, które wniknęły z jej opublikowania (tj. daty, godziny, treści publikacji oraz pseudonimu, który posłużył tej osobie w celu ukrycia swojej tożsamości), zasadnym jest przyjęcie, że podejmowanie przez Skarżącego działań służących ustaleniu tożsamości tej osoby w celu pociągnięcia jej do odpowiedzialności karnej w związku z treścią wypowiedzi, mieści się w pojęciu jego prawnie usprawiedliwionych celów. Oczywistym jest, że pozyskanie (przetwarzanie) danych osobowych w ww. celu w każdym przypadku zostanie uznane przez osobę, której dane te dotyczą, za sprzeczne z jej interesem. Okoliczność ta – zwłaszcza mając na uwadze prawne gwarancje obrony przed roszczeniami strony przeciwnej – nie świadczy jednak o naruszeniu jej praw i wolności. Przyjęcie przeciwnego stanowiska skutkowałoby bezzasadną ochroną tego, kto mógł dopuścić się bezprawnej ingerencji w sferę prawnie chronionych interesów innej osoby (zwłaszcza przekonany o anonimowości, jaką gwarantuje mu sieć internet) przed ewentualną odpowiedzialnością za jego działania. Jak podkreślił Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 3 lutego 2010 r. (sygn. akt II SA/Wa 1598/09) cyt.: „(...) prawo do swobodnej, anonimowej wypowiedzi, nie może chronić osób, które naruszają prawa innych osób, od odpowiedzialności za wypowiedziane słowa. W sieci nikt nie jest i nie może być anonimowy. Wprawdzie ustalenie tożsamości danej osoby może być utrudnione, jednak z uwagi na to, że każdy komputer zostawia w internecie ślad – adres IP, za pomocą którego można ustalić komputer, z którego dokonano wpisu, stwarza to możliwość pośredniego ustalenia tożsamości osoby, która dokonała tego wpisu (...)”.

Reasumując, w ocenie Generalnego Inspektora Spółka bezpodstawnie odmówiła Skarżącemu udostępnienia wnioskowanych danych osobowych użytkownika portalu [...], w zakresie, w jakim danymi tymi dysponuje, uniemożliwiając mu tym samym podjęcie dalszych działań służących takiej identyfikacji ww. osoby, która pozwoli na skuteczne zainicjowanie przeciwko niej postępowania sądowego.

Stosownie do brzmienia art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawy, w przypadku naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, Generalny Inspektor z urzędu lub na wniosek osoby zainteresowanej, w drodze decyzji administracyjnej, nakazuje przywrócenie stanu zgodnego z prawem, a w szczególności uzupełnienie, uaktualnienie, sprostowanie, udostępnienie lub nieudostępnienie danych osobowych.

Mając na uwadze okoliczności przedmiotowej sprawy, Generalny Inspektor upoważniony jest – na mocy powołanej regulacji – do nakazania Spółce udostępnienia na rzecz Skarżącego wnioskowanych przez niego danych osobowych w zakresie, w jakim Spółka tymi danymi dysponuje - tj. informacji o numerze IP komputera.

W zakresie dotyczącym pozostałych informacji wskazanych we wniosku Skarżącego o nakazanie Spółce udostępnienia danych osobowych, niniejsze postępowanie podlega obligatoryjnemu umorzeniu na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.), zwanej dalej Kpa, z uwagi na fakt, że Spółka danymi tymi nie dysponuje (nie przetwarza tych danych).

Zgodnie bowiem z art. 105 § 1 Kpa, gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe w całości albo w części, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania odpowiednio w całości albo w części. Brzmienie powołanej regulacji nie pozostawia wątpliwości, iż w razie stwierdzenia bezprzedmiotowości postępowania organ prowadzący to postępowanie obligatoryjnie je umarza. Jednocześnie w literaturze przedmiotu wskazuje się, że bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego, o której stanowi art. 105 § 1 Kpa oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego, a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie jej co do istoty (B. Adamiak, J. Borkowski „Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz”, 7 wydanie, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2005 r., str. 485). Wobec ustalenia, że podmiot, pod adresem którego Skarżący skierował wniosek o udostępnienie określonych danych osobowych (Spółka), nie dysponuje częścią żądanych danych, postępowanie służące badaniu zasadności rzeczowego wniosku w tym zakresie w kontekście ewentualnego zastosowania środków przewidzianych w art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych, jest oczywiście bezprzedmiotowe.

W tym stanie faktycznym i prawnym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął, jak w sentencji.

Stronom, na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych oraz art. 129 § 2 w związku z art. 127 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego przysługuje, w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, prawo złożenia do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa).